

Hoofdstuk 1

Brambleville, Kansas

Half februari 1890

‘Amen.’ Na het gebed keek Christina Willems de tafel rond naar de gezichten van de mensen van wie ze hield. Haar ogen bleven steken bij de lege stoel tegenover haar aan het andere eind van de lange eettafel. Ze ging nu al een jaar voor in gebed aan het begin van het avondeten op deze armenboerderij, maar nog steeds deed het pijn om naar de lege stoel van papa te kijken. Ook nu weer. De eenzaamheid voelde net zo vertrouwd als de gladde bovenkant van het tafelblad onder haar nog steeds gevouwen handen. Zou het verdriet ooit minder worden?

Om de golf van melancholie te verbergen, pakte ze de dichtstbijzijnde schaal met gegratineerde aardappelpuree en dwong haar lippen tot een glimlach. ‘Herman, wil jij de gans even voorsnijden? Louisa heeft ’m zo mooi geroosterd. Ik ben benieuwd of hij net zo mals smaakt als hij eruitziet.’

Louisa McLain was weduwe en woonde al vier jaar in de armenboerderij, samen met haar schoonzus die ook weduwe was. Ze giechelde nerveus bij het onverwachte compliment. ‘Nou, Christina, je weet toch dat het niet zo moeilijk is om een gans mooi bruin te roosteren. Maar het jagen van zo’n vogel, dat is pas echt moeilijk. Zonder de schietkunsten van Wes hadden we dat beest nooit op tafel gekregen.’

Het brede, jongensachtige gezicht van Wes Duncan kleurde spontaan vuurrood. Hij wendde snel zijn ogen af, maar niet voordat hij Louisa een verlegen glimlach had toegeworpen.

Herman Schwarz pakte het vleesmes en de grote vleesvork en stond langzaam op van zijn stoel, daarbij gehinderd door zijn reumatische botten, die vastgeplakt leken te zitten aan spieren en pezen. Het licht van de koperen gaslamp aan het plafond boven de tafel weerkaatste in het lemmet van het grote mes toen hij het door de knapperige huid van de onfortuinlijke gans stak. Terwijl Herman het vlees sneed, lieten de anderen de schalen met aardappelpuree, jus en groente rondgaan. De groente kwam uit eigen tuin en was na de oogst zorgvuldig ingemaakt.

Francis Deaton keek zonder ook maar één keer te knippen met grote ogen naar de gans die langzaam tot hapklare brokken werd gesneden. De jongen likte zijn lippen en gaf zijn zus een por in haar zij. ‘Moet je kijken, Laura. Eindelijk eens iets anders dan varken!’

Zijn moeder zette de schaal met worteltjes op tafel en gaf met vlakke hand haar zoontje een milde tik tegen zijn achterhoofd. Francis gilte van schrik en wreef over zijn achterhoofd terwijl zijn moeder haar vinger dreigend voor zijn gezicht ophief. ‘Schaam je. We moeten dankbaar zijn voor al het eten dat God ons geeft, of het nou gans is, of varken of voor mijn part alleen maar watergruwel. En zeg sorry tegen mevrouw Willems, omdat je over het eten klaagt.’

Met getuitede lippen mompelde Francis verongelijkt: ‘Sorry, mevrouw Willems.’

Christina nam de verontschuldiging met een glimlach in ontvangst en knikte de jongen bemoedigend toe. Ze begreep maar al te goed dat Francis blij was met eindelijk een keer iets anders dan varken. Varkens waren nou eenmaal het goedkoopst en het makkelijkst om te houden. Die beesten vreten alles en verme-

nigvuldigden zich als konijnen. Precies wat je moest hebben op een armenboerderij waar de bewoners door gezamenlijk te werken in hun eigen levensonderhoud voorzagen. Ze hadden al maanden geen ander vlees gegeten dan varken. Toen die niksnut van een Hamilton Dresden er nog was, aten ze geregeld ander vlees, omdat hij zo goed met een geweer overweg kon. Dat was dan ook het enige waar hij goed in was. Verder liep hij de kantjes ervanaf. Hij was een luiaard die het werk op de boerderij aan anderen overliet. Dus toen ze hem betrapte terwijl hij stiekem de kamer van Alice binnensloop, had ze de ideale gelegenheid om hem weg te sturen. Daar had ze nog geen moment spijt van gehad. Ze at nog liever elke dag bonen en spek in de wetenschap dat de mensen voor wie zij verantwoordelijk was veilig waren, dan dat ze dagelijks vers vlees voorgeschoteld kreeg van iemand die achter haar rug van alles uitspookte.

Toen alle borden gevuld waren, pakten de bewoners van de armenboerderij hun vorken om aan het feestmaal te beginnen. Terwijl ze zo zaten te smullen, moesten ze net iets luider praten dan anders om boven het gehuil van de koude wind buiten uit te komen. Het klonk alsof er een fikse winterstorm aan kwam. Maar Christina maakte zich geen zorgen. Hun stevige, drie verdiepingen hoge huis met kalkstenen muren kon wind en regen, storm en hagel met gemak weerstaan. Ze hield van dit huis. Dit Armenhuis van Brambleville, zoals het officieel heette, was een veilige haven voor haar en de armlastige bewoners; armlastig, maar zeker niet minder uniek.

Louisa hielp Tommy Kilgore, de kleine blinde jongen die twee jaar geleden was achtergelaten op de trap bij de voordeur. Haar schoonzus, Rose, had de zevenjarige tweeling onder haar hoede genomen, Joe en Florie Alexander. De nieuwste bewoner was een stille jonge vrouw die Cora Jennings heette. Ze beweerde dat haar moeder haar had verstoten. Ze glipte van haar stoel af,

pakte de koffiepote en liep langs de tafel om de lege kopjes bij te vullen.

Aan de andere kant van de lange tafel schepte Wes nog wat maïs op zijn bord om vervolgens een flinke hoeveelheid jus op het bord van Harriet Schwartz te lepelen. Er gleed een glimlach over Christina's gezicht toen ze zag met hoeveel toewijding de minderbegaafde Wes de oudere vrouw bediende. Direct daarna moest Christina haar best doen om niet te grinniken toen ze zag hoe Francis een stuk vlees van het bord van zijn zus pikte en natuurlijk direct een reprimande kreeg van zijn moeder.

Christina zat werkloos met de vork in haar hand en genoot met volle teugen van de gevoelens van vriendschap en familie die ze kreeg bij het zien van dit bij elkaar geraapte en door de maatschappij afgeschreven stelletje 'kneusjes'. Ze hield van alle mensen aan de lange tafel, stuk voor stuk. Van de kleine mollige Joe tot Herman met zijn grijze haren. *Och, Vader ... bad ze als vanzelf. Dank U wel dat ik niet eenzaam ben nu papa en mama bij U in de hemel zijn en niet bij mij. Deze verschoppelingen die U hier hebt gebracht, geven mij vreugde en voldoening.*

'Mevrouw Willems?' De stem van Wes haalde Christina uit haar gedachten. 'Is 'r geen brood? Daar wil ik de restjes jus op m'n bord mee deppen en opeten.'

Christina schudde verontschuldigend haar hoofd. 'Nee. We hebben tijdens de lunch het laatste brood opgemaakt. Maar maak je geen zorgen. Ik heb vanmiddag heel veel deeg gemaakt. Voordat ik vanavond naar bed ga, zal ik genoeg brood bakken voor de komende week. Morgen hebben we dus bij elke maaltijd weer lekker vers brood.'

Rose wierp een blik op Christina. 'Zal ik even helpen bij het bakken?'

Iedereen werkte naar vermogen mee met alle werkzaamheden op de boerderij. Het was dus niet ongewoon dat Rose haar

diensten aanbod. Maar ondanks de vrolijkheid in haar stem en ogen zag Christina dat de schouders van Rose afhingen door het zware schoonmaakwerk van die middag in het grote huis met de ongelijke, eikenhouten vloeren. Christina kneep even in de hand van de oudere vrouw. ‘Dankjewel voor het aanbod, maar ik doe het vanavond wel even zelf. En ik doe ook de afwas straks alleen.’ Er rees een zacht protest op uit verschillende kelen, maar Christina gebaarde dat iedereen stil moest zijn. ‘Nee, nee, jullie hebben vandaag allemaal meer dan genoeg gedaan.’

Zonder verdere tegenspraak richtte iedereen zijn aandacht weer op het lekkere eten. Tevreden prikte Christina haar vork in de flinke prak aardappelpuree op haar eigen bord. Uiteindelijk was zij verantwoordelijk voor het Armenhuis van Brambleville, net zoals het vroeger de verantwoordelijkheid was geweest van haar vader. Na zijn overlijden had ze zich voorgenomen om net zo goed als hij dat altijd had gedaan te zorgen voor de mensen die aan haar zorgen waren toevertrouwd.

‘Mevrouw Willems. Mevrouw Willems, wakker worden ...’

Het aanhoudende geroep drong door tot in haar dromen en met tegenzin werd Christina wakker. Ze knipperde en keek nog een beetje afwezig haar halfduistere slaapkamer in. Een klein lichaam in witte nachtkleding boog zich over haar bed, het leek wel een zwevende schim. Dat moest dus een van de kinderen zijn. Christina was moe, maar koos voor een vriendelijke toon: ‘Ja, wie ben je?’

Ze voelde kleine handen aan de rand van haar matras trekken. ‘Ik ben het, mevrouw.’

Tommy ... de blinde jongen had natuurlijk iemand nodig om naar het toilet buiten te lopen. ‘Waarom heb je Francis niet wakker gemaakt?’ Het was niet de eerste keer dat ze Tommy

deze vraag stelde. Christina had Francis de opdracht gegeven om Tommy's ogen te zijn, maar de negenjarige Francis liet het nogal eens afweten, vooral 's nachts.

'Nee, mevrouw. Kom op. We moeten opschieten', zei Tommy met een onmiskenbare drang in zijn jongensstem.

Ze schoof haar dekens weg en zwaaide haar blote voeten weg van het warme matras. De jongen huppelde ongeduldig op zijn korte benen terwijl zij de warme ochtendjas over haar nachtjapon aantrok en haar voeten in halfhoge knoopschoenen stak. Die arme jongen had duidelijk hoge nood, maar de februarinacht was ijskoud. Hij moest het dus nog maar even ophouden. Toen ze klaar was, pakte ze Tommy's arm. 'Zo, kom maar mee. Dan gaan we naar het toilet.'

Hij trok zich zo hard los dat hij opzij wankelde. 'Nee! We moeten iedereen wakker maken!'

Nog dromerig van vermoeidheid – ze was pas na middernacht zover geweest dat ze de twee trappen naar haar zolderkamer op had kunnen strompelen – pakte Christina de blinde jongen bij zijn schouders en kneep er ongeduldig in. 'Tommy, wat bedoel je? Je moet wat duidelijker praten, hoor. Wat ...'

'Ik ruik rook! Er is brand!' De angst van de jongen grensde aan hysterie. Zijn stem sloeg over. Met ijskoude vingers trok hij aan haar handen. 'We moeten iedereen wakker maken en naar buiten gaan!'

Christina fronste en snoof de lucht op. Als ze heel goed haar best deed, rook ze inderdaad een vage brandlucht. De reukzin van Tommy was natuurlijk beter ontwikkeld doordat hij niet kon zien, en de houtoven had vanavond langer gebrand dan anders. Waarschijnlijk rook de jongen het laatste beetje gloeiende houtskool en dacht hij ten onrechte dat het huis in brand stond. Op rustige toon zei ze: 'Maak je geen zorgen, Tommy. Ik weet zeker dat ...'

‘Mevrouw Willems, alstublieft ...’ De jongen barstte in snikken uit. Zijn kleine lichaam schudde ervan. ‘We moeten naar buiten, mevrouw. We moeten *nu* naar buiten!’

Terwijl Christina de jongen geruststellend over zijn schouder wreef, klonk opeens een ijselijke gil door het duistere huis gevolgd door geschreeuw: ‘Brand! Brand!’ Het gestamp van voeten klonk op de trap. De slaapkamerdeur vloog open en Cora stortte zich in Christina’s armen. ‘De keuken staat in de fik!’ hijgde ze.

De koude rillingen liepen over Christina’s rug. Met haar ene hand pakte ze Tommy’s dunne arm en haar andere hand legde ze om Cora’s schouders. Ze trok beiden mee naar de openstaande slaapkamerdeur. Boven aan de trap die van de zolder naar de tweede verdieping ging, duwde ze Tommy in Cora’s armen. ‘Neem hem mee naar beneden en dan naar buiten en blijf daar. Ik ga de anderen waarschuwen.’ In het volste vertrouwen dat Cora voor Tommy zorgde, haastte Christina zich de trap af. Het zilveren zakhorloge van haar vader dat sinds zijn dood aan een ketting om haar hals hing, botste en slingerde alle kanten op. Ze stopte, schoof het onder haar nachtop en rende verder.

Haar glad gelopen schoenzolen glibberden op de traptreden, maar ze slaagde erin om staande te blijven. Ze rende de gang van de bovenverdieping op en bonkte op de slaapkamerdeuren. ‘Brand! Pak wat je pakken kunt en ga naar buiten! Iedereen moet het huis uit!’

Deuren vlogen open. Paniekerige stemmen vulden de gang. Het gestamp van voeten op de houten vloer mengde zich met kreten en paniekerige vragen. Pas toen ze er zeker van was dat iedereen wakker was en naar beneden liep, ging Christina zelf de trap af naar de benedenverdieping. Dikke rookwolken benamen het toch al schamele zicht, maar ze vocht zich een weg naar

de voordeur en trok die met een ruk open. Frisse nachtlucht vloog de gang in, Christina haalde opgelucht adem. Maar achter haar kregen de vlammen in de keuken ook weer verse zuurstof. Er klonk een lichte ontploffing. Opeens likten de vlammen door de kieren van de gesloten, houten keukendeur. Christina was bang dat de houten planken van het plafond vlam zouden vatten en dat het vuur dan heel snel tot aan de voordeur zou komen.

Haar hart bonsde zo hard dat ze haar oren voelde suizen. Ze gebaarde naar de bewoners die bijna allemaal nog op de trap stonden. ‘Snel! Opschieten!’

Louisa en Rose renden langs haar door de deur naar buiten, ze hadden stapels kleren in hun armen. Daarachter volgde Alice met haar kinderen. Ook zij hield zo veel mogelijk broeken, overhemden en jurken in haar armen. De lange mouwen bungelden omlaag. Alice struikelde er bijna over. Direct achter Alice volgden Joe en Florie. De kinderen waren met lege handen de slaapkamer uit gevlucht, achter moeder Alice aan. Jammerend hielden ze elkaar vast. Florie stak een hulpeloze hand uit naar Christina.

‘Naar buiten!’ commandeerde Christina. Ze duwde het jonge meisje in de richting van de veranda bij de voordeur. Het liefst zou ze het angstige meisje optillen en tegen zich aandrukken, maar er was nu geen tijd om kinderen te troosten – eerst moest iedereen in veiligheid worden gebracht. Met een van angst kurkdroge mond bleef ze iedereen aanvuren dat ze naar buiten moesten.

Cora rende met een stapel kleren over haar schouder en Tommy bungelend aan haar arm de trap af. Terwijl ze de voordeur uitrenden, riep Christina: ‘Pak emmers uit de schuur, vorm een lijn en gooi zo veel mogelijk water op het vuur. Alice, Louisa en Rose moeten je helpen.’ Cora keek Christina met grote angstogen aan, maar ze knikte en stormde naar buiten.

Christina probeerde de mensen in de tuin te tellen, maar dat lukte niet door het duister. Was iedereen het huis uit?

Zware voetstappen klonken achter haar. Ze draaide zich om en zag Wes de trap afstommelen, zo snel als zijn onwillige benen hem konden dragen. De arme jongen was niet alleen verstandelijk een beetje achter, maar liep ook moeizaam. Hij dacht blijkbaar dat hij in zijn pyjama niet naar buiten mocht en had kleren aangetrokken, maar zijn bretels hingen langs zijn knieën en hij was vergeten schoenen aan te doen. Toen hij bij de voordeur aankwam, stopte hij en keek met wilde ogen naar de mensen in de tuin. Daarna pakte hij met twee handen de deurknop. ‘Waar is Herman? En Harriet?’

Slechts twee mensen sliepen op de begane grond van de armenboerderij – Herman en Harriet Schwartz. Herman had zo’n last van zijn artritis dat hij nauwelijks kon traplopen. Christina had het oudere echtpaar toen het kleine kamertje aangeboden naast de bijkeuken. Het kamertje dat bedoeld was als slaapplek voor de keukenmeid.

Christina drukte verschrikt haar handen tegen haar wangen. De keuken stond in lichterlaaie. Ze kon hun kamertje alleen maar bereiken als ze dwars door de vlammenzee rende. ‘O Heere ... Nee ...’kreunde ze met haar schouders slap omlaag.

Ze zag aan het gezicht van Wes dat hij het begreep. Hij was de twintig al gepasseerd, maar hij had de ontwikkeling van een kind. Roekeloos en impulsief draaide hij zich om. Met een verwrongen kreet waggelde hij in de richting van de keuken. ‘Herman! Harriet!’

Christina rende achter hem aan en greep de achterkant van zijn flanellen overhemd. ‘Wes! Nee!’ Hij worstelde en liep door, waarbij hij Christina achter zich aan sleepte. Ze kwamen zo dicht bij de knetterende vlammen dat de hitte Christina’s gezicht schroeide en zelfs haar lichaam, ondanks de dikke nachtpon

die ze aanhad. Happend naar adem vocht ze om Wes tegen te houden, maar hij was te sterk voor haar. Hij rukte zich los en stampte door de gang naar de dansende vlammenzee.